

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Burduh Victor, Craiu Nicolae,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Cosovan Serghei XXX, născut la XXX, originar
și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 14.06.2018 – 11.07.2018;

2. instanța de apel 17.09.2018 – 28.11.2018;
23.08.2019 – 01.10.2019;

3. instanța de recurs 31.01.2019 – 09.07.2019;
06.12.2019 – 24.03.2020.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2018, Cosovan Serghei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa orice funcție de conducere în sfera comerțului pe un termen de 5 ani.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în baza probelor administrate în faza de urmărire penală că, Cosovan Serghei acționând în calitate de administrator al II „XXX”, cod fiscal nr. XXX și SRL „XXX”, cod fiscal nr. XXX, și gestionând în calitatea sa de administrator al întreprinderilor indicate activitatea pieței „XXX”, amplasată pe str. XXX, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, în perioada de timp mai 2011-septembrie 2012, sub pretextul organizării și desfășurării activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, de către comercianți, persoane fizice, care intenționau să-și desfășoare activitatea de întreprinzător în piața indicată, a condiționat cumpărarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței indicate, afirmând eronat că acestea îi aparțin.

În acest scop, în perioada de timp 05.08.2011-28.09.2011, Cosovan Serghei, acționând în calitate de administrator al SRL „XXX” și director al pieței „XXX”, amplasată pe str. XXX din mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării cet. E. Bularga a unei gherete amplasată pe teritoriul pieței menționate, a perfectat un contract de vânzare-cumpărare, în temeiul căruia a solicitat

și primit de la aceasta, bani în suma de 2 500 euro, care conform cursului oficial al BNM pentru perioada de referință constituia 40 350 lei.

Ulterior, Cosovan Serghei, având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare primite de la Bularga Elena, nu a transmis acesteia în proprietate ghereta din piața „XXX” iar banii în sumă de 2 500 euro, i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzându-i astfel părții vătămate o daună în proporții considerabile.

Tot el, S. Cosovan, în perioada lunii octombrie anul 2011, prezentându-se administrator al SRL „XXX” și director al pieței „XXX” din str. XXX, mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării cet. Zubatfi Svetlana, a două gherete pe teritoriul pieței menționate, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare semnat de către Zubatfi Svetlana și Cosovan Serghei, a solicitat și primit de la aceasta, bani în suma de 3 000 euro, care conform cursului BNM pentru perioada de referință constituia 53 310 lei.

În luna martie anul 2014, cet. Zubatfi Svetlana, a procurat de la cet. Andrianova Svetlana, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu” din str. XXX, mun. Chișinău, pentru care a achitat suma de 2 500 euro, care conform cursului stabilit de BNM pentru perioada lunii martie 2014 constituia 50 900 lei, bunuri pe care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la Cosovan Serghei în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

Ulterior, Cosovan Serghei, având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare a primit de la Zubatfi Svetlana, și nu a transmis acesteia în proprietate gheretele nominalizate amplasate din piața „Curcubeu”, iar banii în sumă totală de 5 500 euro, care constituiau la momentul comiterii faptelor infracționale conform cursului oficial al BNM, 104 210 lei, i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzându-i astfel părții vătămate Zubatfi Svetlana, o daună în proporții mari.

În total, Cosovan Serghei a însușit de la Bularga Elena și Zubatfi Svetlana, prin escrocherie, mijloace financiare în proporții mari, în sumă totală de 144 560 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința menționată, procurorul a atacat-o cu apel, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Cosovan Serghei, recunoscut vinovat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani și admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat următoarele:

- înscrisurile care au fost anexate la materialele cauzei penale în calitate de probă, indică asupra faptului că inculpatul, chiar de la bun început nu a avut intenția de a transmite în proprietate către Bularga Elena și Zubatfi Svetlana a gheretelor respective, or, acesta cunoștea cu certitudine că lotul de teren pe care a fost amplasată piața, aparține altei persoane;

- faptul ofertei înaintate comercianților în ceea ce privește posibilitatea de a procura, adică de a deveni proprietar al unei gherete amplasate într-o piață a și fost factorul decisiv în atragerea potențialilor clienți, circumstanță pe care Cosovan Serghei a invocat-o eronat, folosindu-se de situația de serviciu, iar aceste acțiuni și constituie înșelăciunea, ca element al escrocheriei care s-a manifestat prin prezentarea unor date false și prin ascunderea unor

- informații a căror anunțare era obligatorie, adică Cosovan Serghei, chiar din start a ascuns de comercianți că, lotul de teren pe care urma să fie amplasată piața și gheretele, aparține în proprietate altei persoane;

- faptul că Cosovan Serghei, până la primirea mijloacelor financiare de la comercianți pentru procurarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței și-a asumat obligația de a transmite gheretele în proprietate comercianților, constituie abuzul de încredere, deoarece în realitate, acesta nici nu intenționa să-și îndeplinească obligațiunile asumate și folosindu-se de relațiile de încredere cu victimele, a însușit banii primiți de la aceștia, iar în final le-a declarat comercianților că nu mai au ce pretinde la gherete, deoarece banii pe care i-au investit în procurarea acestora i-au restituit de mult, urmare a venitului obținut în urma activității în piață;

- Cosovan Serghei, abuzând de încrederea comercianților, prin înșelăciune, odată cu schimbarea contractelor de vânzare-cumpărare cu cele de arendă, a avut o singură intenție, de a îngădi dreptul comercianților care au procurat gherete în piața „Curcubeu” să-și poată proba în vreun mod dreptul de proprietate și să ascundă intenția sa inițială, de dobândire a mijloacelor financiare prin înșelăciune;

- pedeapsa stabilită este prea blândă în raport cu gravitatea faptei și circumstanțele cauzei, la fel instanța nu a luat în considerație că inculpatul nu a recuperat prejudiciul material cauzat;

- în speță s-a constatat că inculpatul a comis infracțiunea în prezența circumstanței agravante prevăzute la art.77 lit. n) Cod penal și anume - săvârșirea infracțiunii cu folosirea încrederii acordate.

3.1. De asemenea, împotriva sentinței, a declarat apel avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului Cosovan Serghei, prin care a solicitat, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În argumentarea apelului depus, avocatul a invocat următoarele:

- judecarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatului, fără a fi întrunite condițiile legale care ar justifica această procedură, or avocatul nu a confirmat nici o dată refuzul cet. Cosovan Serghei de a fi adus în instanță. Mai mult de fiecare dată avocatul a menționat că inculpatul este în imposibilitate de a se prezenta în instanța din motive grave de sănătate și din motiv că acesta se află sub influența preparatelor medicamentoase. În acest sens apărarea a solicitat numirea unei expertize, însă demersul a fost respins;

- în speță au fost încălcate prevederile referitoare la sesizarea instanței - viciu fundamental soldat cu încălcarea dreptului garantat prin art. 6 par. 3 lit. a) CEDO, or rechizitoriul cade sub incidența art. 251 alin.(2),(3) CtEDO, în speță fiind relevantă cauza Constantinescu vs România, însă instanța eronat a conchis că această hotărâre nu este aplicabilă speței supuse judecării;

- atât rechizitoriul cât și sentința nu conțin o informație precisă și concretă cu privire la faptele care i se reproșează inculpatului și calificarea lor. Astfel la descrierea elementelor faptice pe epizoadele incriminate nu s-a indicat acțiunea sau inacțiunea adiacentă a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, care constă în mod alternativ în înșelăciune sau abuz de încredere;

- instanța a admis o eroare gravă de fapt, or probele cercetate au fost denaturate;

- instanța de fond a transcris în sentință rechizitoriul, fără a aprecia probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală;

- concluziile instanței de judecată privind obiectul material al infracțiunii se datorează erorilor grave de fapt, care se exprimă prin stabilirea eronată a faptelor. Astfel Zubatî Svetlana a declarat că mijloacele financiare i-au fost transmise lui S.

Damir (pentru 2 gherete) și lui S. Andrianova (2 gherete), în total pentru 4 gherete, care le-a primit în proprietate Bularga Elena a confirmat că a primit ghereta litigioasă, astfel se atestă că lipsa obiectului material al infracțiunii;

- sentința este lipsită de coerență și de logică datorită motivelor contradictorii puse la baza acesteia, nefiind clar în ce mod inculpatul „a exercitat o influență psihică asupra conștiinței și voinței” lui Zubatfi Svetlana în momentul în care aceasta a procurat una sau două gherete de la S. Andrianova, având în vedere că inculpatul așa după cum afirmă pretinsa partea vătămată nu a participat la negocierea clauzelor contractuale cu S. Andrianova și nu a primit mijloacele bănești, suma fiind transmisă vânzătorului lui S. Andrianova;

- familia Bularga a fost parte a procesului civil, soluționat de către Judecătoria Ciocana, proces în care instanța a reținut caracterul nefondat al pretențiilor pretinsei părți vătămate. Respectiv reexaminarea unui litigiu civil, chiar și ca efect al întocmirii unui rechizitoriu echivalează cu încălcarea principiului securității raportului juridic;

- Zubatfi Svetlana având la dispoziție mijloacele justiției civile nu a apelat la instanța de judecată în vederea soluționării litigiului civil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2018 apelul declarat de către avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului a fost respins ca nefondat, iar apelul acuzatorului de stat a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

S-a dispus încasarea de la Cosovan Serghei în beneficiul lui Bularga Elena suma de 2 500 euro și în beneficiul lui Zubatfi Svetlana suma de 5 500 euro, conform cursului oficial al BNM la ziua executării hotărârii.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, este justă și întemeiată concluzia instanței de fond referitor la vinovăția lui S. Cosovan în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (4) Cod penal.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiată solicitarea apărării privind pronunțarea unei hotărâri de achitare pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și a reținut că, acuzatorul de stat a prezentat un ansamblu probatoriu pertinent și concludent în baza căruia se atestă că acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, iar careva temeieri de a pronunța o sentință de achitare în privința acestuia, nu s-a stabilit.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, S. Cosovan este administrator a ÎI „XXX”, care la 01.05.2011 a încheiat cu SRL „XXX” contractul de locațiune prin care locatorul a transmis o parte din terenul intravilan – cu suprafața de 0.19 ha din suprafața totală a terenului de 0.211 ha, ce-i aparține cu drept de proprietate privată amplasate în mun. Chișinău, str. XXX. Astfel, S. Cosovan în calitate sa de administrator a ÎI „XXX”, care a încheiat cu SRL „XX” contractul de locațiune gestionă și era în atribuțiile acestuia de administrare a pieței „XXX”, piață amplasată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate SRL „XXX”, teren transmis în locațiune ÎI „XXX”, în baza contractului de locațiune din 01.05.2011.

Astfel, inculpatul acționând în calitate de administrator al SRL „XXX” și director al pieței „Curcubeu”, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării lui E. Bularga și S. Zubatfi a unor gherete amplasate pe teritoriul pieței întru organizarea și desfășurarea activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, a încheiat cu acestea contracte de vânzare-cumpărare, primind de la E. Bularga suma de 2 500 Euro, iar de la S. Zubatfi suma de 3 000 Euro.

Totodată, în luna martie 2014 S. Zubatîi a procurat de la cet. S. Andrianova, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „XXX”, fapt ce rezultă din recipisele anexate la materialele cauzei (f.d.125-126 vol. I), pentru care a achitat suma de 2 500 Euro, bunuri pe care S. Andrianova la rândul său le procurase anterior sub același pretext tot de la S. Cosovan în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

În continuare, inculpatul S. Cosovan, acționând în calitate de administrator al SRL „XXX” și director al pieței „XXX”, folosind situația de serviciu a solicitat de la părțile vătămate E. Bularga și S. Zubatîi restituirea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate anterior, sub pretextul comiterii unor greșeli în conținutul acestora, înlocuindu-le cu contracte de arendă. În acest sens, s-a reținut că, potrivit contractului de arendă din 17.06.2014 încheiat între ÎI „XXX” și S. Zubatîi, arendatorul s-a obligat de a acorda arendașului loc pentru vânzare în schimbul arendei, pentru folosire temporară (f.d.110-113 vol. I). Potrivit contractului nr.3 din 28.09.2011 încheiat între I. Bularga (soțul părții vătămate E. Bularga) și SRL „XXX”, arendatorul s-a obligat de a acorda arendașului buticul nr.6, amplasat în rândul nr.4 (f.d.26-31 vol. I).

Instanța de apel a conchis că înlocuirea contractelor de vânzare-cumpărare cu cele de arendă se confirmă prin declarațiile părților vătămate E. Bularga și S. Zubatîi, iar argumentele apărării precum că contractele vechi le-a strâns S. Damir, nu-l dezvinovătesc pe inculpat, or, anume acesta era administratorul pieței și părțile vătămate au procurat aceste gherete anume de la inculpat, banii au fost transmiși lui S. Cosovan. Mai mult, instanța a reținut că, din declarațiile părților vătămate rezultă că, toată procedura pe piață se făcea cu permisiunea directorului.

Instanța de apel a apreciat depozițiile părților vătămate referitor la procedura de întocmire a contractelor de vânzare cumpărare a gheretelor și ulterioara lor substituire cu contracte de arendă sunt veridice și se confirmă prin declarațiile martorilor A. Orlovschi și S. Spiridonov.

Totodată, instanța de apel a conchis că inculpatul S. Cosovan cunoscând că nu deține dreptul de proprietate asupra terenului pe care este amplasată piața „XXX”, ca urmare a încheierii contractului de locațiune cu SRL „XXX” la 01.05.2011, prin înșelăciune, a creat părților vătămate E. Bularga și S. Zubatîi falsa reprezentare a realității că dânsul este proprietar și că are competența de a vinde gheretele amplasate pe teritoriul pieței și, respectiv, fiind încheiate cu părțile vătămate contracte de vânzare-cumpărare. Ulterior, în vederea conferirii unui aspect legal al acțiunilor sale, sub pretextul corectării unei omisiuni depistate în acestea, contractele de vânzare-cumpărare au fost retrase, fiind înlocuite cu contracte de arendă, care prin obiectul lor sunt diferite de cele propuse inițial părților vătămate. Or, din declarațiile părților vătămate rezultă că dânsul a procurat gheretele în cauză, ele având intenția de a fi proprietare a acestor obiecte, fiindu-le comunicat că pot să activeze cât vor dori, dacă se răzgândesc, le întorc buticurile și ei le întorc suma de bani pe care au dat-o. Ulterior, primind contractele de arendă au înțeles că au fost înșelate.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel a conchis că, în speță, a fost probat faptul acționării prin înșelăciune de către S. Cosovan, care cunoscând că nu deține drept de proprietate asupra terenului pe care este amplasată Piața „Curcubeu”, a asigurat părțile vătămate că este proprietarul acestuia, iar prin încheierea contractelor de vânzare-cumpărare acestea vor deveni proprietari ai bunurilor procurate, însă, ulterior, aceste contracte au fost retrase și înlocuite cu contracte de arendă.

La fel, instanța de apel a reținut că, în acțiunile inculpatului este prezent elementul abuzului de încredere față de părțile vătămate, în contextul în care s-a stabilit că S. Cosovan este administratorul ÎI „XXX”, astfel, atât părțile vătămate, cât și martorii apărării confirmând statutul acestuia în raport cu persoanele ce contractau în vederea procurării gheretelor pe teritoriul pieței „Curcubeu”, iar în circumstanțele statutului prezentat față de terți au convins părțile vătămate S. Zubatîi și E. Bularga în seriozitatea propunerii și legalitatea tranzacției încheiate cu acestea, inspirând încredere condiționată de întocmirea contractelor de vânzare-cumpărare în care erau prezentați ca proprietari ai bunului dorit.

În consecință, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a stabilit că inculpatul în virtutea funcției ocupate în cadrul ÎI „XXX” cunoștea toate chestiunile ce vizează gestionarea societăților administrate întru atingerea scopului desfășurării activității acestora, cunoscând subtilitățile activității pieței pe care o administra. Însă, cu toate acestea, nu le-a explicat părților vătămate consecințele încheierii tranzacției desfășurate cu acestea, asigurându-le în succesul ce le așteaptă, însă după primirea sumelor bănești, nu a mai întreprins măsuri în vederea transmiterii în proprietate a gheretelor întru desfășurarea activității de administrator, ce a condiționat imposibilitatea acestora de a perfectă actele pentru desfășurarea unei activități legale, ce a condiționat sancționarea multiplă a acestora de către organele de resort.

La fel instanța de apel a menționat că, prin declarațiile părților vătămate S. Zubatîi și E. Bularga s-a confirmat că după înlocuirea contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor cu contractele de arendă, inculpatul cunoscând circumstanțele încheierii acestora, invocând obligațiunea respectării condițiilor contractuale a determinat părțile vătămate de a achita arenda, iar ca urmare a nedoritei acestora de a se confirma, i-a acționat în judecată, obținând hotărârea judecătorească de încasare a datoriei contractuale rezultate în baza noilor contracte încheiate și substituite cu cele de vânzare-cumpărare în prealabil, precum și documentului executoriu care ulterior a fost executat.

Astfel, instanța de apel a reținut că, prin acțiunile sale intenționate, S. Cosovan a însușit de la S. Zubatîi și E. Bularga, prin escrocherie, mijloace financiare în proporții mari, în sumă totală de 144 560 lei.

În concluzie instanța de apel a reținut că, din analiza tuturor probelor cercetate s-a constatat că, activitatea infracțională a inculpatului a fost realizată prin multiple acțiuni prejudiciabile cu aceeași intenție infracțională, fiind în prezenta unei infracțiuni unice prelungite, care s-a consumat o dată cu realizarea ultimei acțiuni prejudiciabile constatate în perioada lunii martie a anului 2014, când S. Zubatîi a procurat de la cet. S. Andrianova, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu”, pentru care a achitat suma de 2 500 Euro, bunuri pe care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la S. Cosovan în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

Cu referire la alegațiile avocatului V. Nicoară precum că, atât la descrierea elementelor faptice pe epizoadele incriminate autoritățile statului nu au indicat acțiunea sau inacțiunea adiacentă laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.190 Cod penal, care constă în mod alternativ în „înșelăciune” sau „abuz de încredere”, instanța de apel a indicat că, din materialele cauzei rezultă cert, că activitatea infracțională a inculpatului a fost realizată prin multiple acțiuni prejudiciabile cu aceeași intenție infracțională, fiind în prezenta unei infracțiuni unice prelungite care a

cuprins atât modalitatea faptică de „înșelăciune” cât și cea de „abuz de încredere”, acțiuni cert stabilite în speță.

Referitor la alegațiile apărării privind sancțiunea nulității absolute a rechizitoriului în sensul art. 251 alin. (2), (3) Cod procedură penală, insistând asupra aplicării jurisprudenței CEDO, în special a hotărârii în cauza A. Constantin c. României, instanța de apel a reținut că această cauză nu este relevantă, deoarece în speță conținutul actului de învinuire nu a suferit modificări, rămânând neschimbat inclusiv la susținerea acușării în cadrul examinării cauzei, deopotrivă asigurând părții apărării posibilitatea prezentării probelor întru susținerea poziției de apărare formulată, asigurând accesul la toate materialele cauzei în acest sens fiind respectate întru totul drepturile inculpatului.

Astfel, cu privire la incertitudinea invocată de apărător cu referire la acușarea adusă, instanța de apel a apreciat-o critic în condițiile în care învinuirea este clară și certă, fiind dovedită prin probatoriul administrat, învinuire care nu prezintă careva dubii sau incertitudini în sensul indicat de apărare.

Alegațiile avocatului privitor la examinarea cauzei în lipsa inculpatului prin ce i s-a încălcat dreptul la apărare, instanța de apel le-a respins și a reținut că, pe tot parcursul urmăririi penale, precum și în instanța de judecată interesele inculpatului au fost reprezentate de apărător căruia i-a fost oferită posibilitatea de a prezenta probatoriul dorit, iar după fiecare etapă procesuală i-a fost acordat termen pentru a-și conforma poziția cu inculpatul și a-i aduce la cunoștință acțiunile desfășurate. Totodată, instanța de apel a reținut că la ședința de 05.07.2018 inculpatul s-a prezentat în fața instanței pentru a-și valorifica dreptul la ultimul cuvânt.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului V. Nicoară referitor la faptul că în prezența cauză sunt prezente relații civile, or, pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit cert că inculpatul a acționat cu intenție directă, urmărind scopul de cupiditate, și anume acela de a dobândi ilicit mijloacele financiare în sumă totală de 144 560 lei de la S. Zubatîi și E. Bularga, în condițiile în care încă la etapa negocierii încheierii contractelor, întru a crea un mediu precoce încheierii contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor, a asigurat părțile vătămate că vor obține dreptul de proprietate al acestora. Ulterior, întru a conferi un aspect legal a acțiunilor sale, în virtutea funcției deținute, a determinat părțile vătămate de a-i transmite contracte sub pretextul comiterii unei erori, înlocuindu-le cu contracte de arendă, ce presupune o situație totalmente diferită de cea inițială. Totodată, faptul că părțile vătămate S. Zubatîi și E. Bularga nu au anulat contractele respective, nu constituie temei de a constata prezența în speță a relațiilor civile, în condițiile în care este un drept al cetățeanului de a se adresa în instanța de judecată pentru a-și proteja un drept pretins încălcat, și nicidecum o obligație a acestuia.

La caz, părțile vătămate s-au adresat organelor de drept, care în conformitate cu prevederile art. 262, 274 Cod de procedură penală, în prealabil constatând existența bănuielii rezonabile că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, prin ordonanța din 26.03.2018 a dispus pornirea urmăririi penale.

În continuare, instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea acuzatorului de stat referitor la stabilirea unei pedepse mai aspre, indicând că instanța de fond la individualizarea categoriei și termenului de pedeapsă a ținut cont de toate circumstanțele cauzei și conducându-se de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal i-a

stabilit o pedeapsă echitabilă și proporțională în raport cu gravitatea faptei și consecințele survenite.

Cu referire la acțiunea civilă instanța de apel a relevat că în speță s-a constatat că, inculpatul prin acțiunile sale infracționale a cauzat părții vătămate S. Zubatîi un prejudiciu în cuantum de 5 500 euro și părții vătămate E. Bularga 2 500 euro, astfel, în conformitate cu prevederile art. 219-220 Cod de procedură penală și art. 1398 alin.(1) Cod civil, prejudiciul cauzat urmează a fi încasat de la inculpat în beneficiul părților vătămate.

Instanța de apel a apreciat ca fiind prematură solicitarea avocatului V. Nicoară privind examinarea chestiunii referitor la liberarea inculpatului de la executarea pedepsei în conformitate cu art. 95 Cod penal, or, chestiunea dată urmează a fi soluționată la etapa executării pedepsei, după ce hotărârea de condamnare va rămâne definitivă și irevocabilă.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul V. Nicoară în numele inculpatului, care invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.4), 6), 8), 9) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii sau dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată argumentând următoarele:

- cauza a fost examinată în lipsa inculpatului, or, în perioada examinării cauzei în prima instanță S. Cosovan s-a aflat la tratament în condiții de staționar;

- în cadrul instanței de apel apărarea referindu-se la raportul de expertiză judiciară nr. XXX din 20.11.2018 a solicitat ca în privința S. Cosovan să fie aplicate prevederile art. 95 alin. (2) Cod penal cu eliberarea acestuia de la executarea pedepsei penale, însă instanța interpretând eronat dispozițiile normei penale a respins solicitarea prin ce a generat încălcarea dreptului garantat de art. 3 CEDO;

- inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală – art. 427 alin. (1) pct. 9) CPP coroborat cu art. 7 CEDO. Inculpatul a fost condamnat pentru „... dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu folosirea situației de serviciu, săvârșită în proporții mari”, însă prin Legea nr.179 din 26.07.2018 în vigoare din 17.08.2018 dispoziția art. 190 Cod penal a fost modificată și componenta de infracțiune în redacția Legii care era intrată în vigoare la data examinării cauzei în instanța de apel, era alta decât cea pusă în sarcina inculpatului. Astfel instanța a aplicat și interpretat extensiv defavorabil legea penală, încălcând dreptul lui S. Cosovan garantat de art. 7 CEDO și art. 22 din Constituție, or, acesta a fost condamnat definitiv în baza unor dispoziții legale care nu erau în vigoare la data pronunțării soluției, ce nu corespund criteriilor de previzibilitate (decizia CC nr.126 din 15.11.2018);

- în speță se atestă lipsa elementelor infracțiunii incriminate;

- concluziile instanțelor de judecată privind existența obiectului material al infracțiunii se datorează erorilor grave de fapt, care se exprimă prin stabilirea eronată a faptelor, or, S. Zubatîi a declarat că mijloacele financiare i-au fost transmise lui S. Damir (pentru 2 gherete) și lui S. Adrianova (pentru alte 2 gherete), în total pentru 4 gherete, pe care după cum a relatat partea vătămată le-a primit în proprietate, iar E. Bularga a confirmat că a primit în proprietate ghereta litigioasă. Prin urmare se atestă lipsa obiectului material al infracțiunii;

- hotărârile sunt lipsite de coerență și de logică datorită motivelor contradictorii puse la baza acestora, nefiind clar în ce mod inculpatul „a exercitat o

influență psihică asupra conștiinței și voinței lui S. Zubatfi în momentul în care aceasta a procurat una sau două gherete de la S. Andrianova”, având în vedere că inculpatul așa după cum afirmă pretinsa partea vătămată nu a participat la negocierea clauzelor contractuale cu S. Andrianova și nu a primit mijloacele bănești, suma fiind transmisă vânzătorului - S. Andrianova;

- instanțele judecătorești au admis erori grave de fapt constatând că S. Cosovan nu i-a transmis lui E. Bularga în proprietate ghereta, or, din declarațiile părții vătămate rezultă că ea a dobândit dreptul de proprietate asupra gheretei nr.6 din rândul 4 și atunci când a hotărât să-și înceteze activitatea s-a adresat la administrația Pieței unde i s-a comunicat că, dacă nu o aranjează, poate să ia buticul și să plece din piață. Astfel, potrivit pct.1.1 din contractul de locațiune nr.3 din 28.09.2011 dreptul de proprietate rămâne după I. Bularga;

- fapta criminală considerată ca fiind dovedită pe epizodul (E. Bularga) a fost reflectată în sentință datorită unor erori grave de fapt;

- din depozițiile părților vătămate E. Bularga și S. Zubatfi rezultă că acestea au primit în proprietate gheretele pe când instanțele în hotărârile adoptate au constatat că aceste gherete nu le-au fost transmise în proprietate;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și anume: în speță a fost încălcat dreptul inculpatului la apărare; în speță lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate; declarațiile părților vătămate combat acuzațiile penale, or, din acestea rezultă că, în rezultatul litigiului apărut, părților vătămate li s-a propus să dispună după propriul lor plac – să ridice, să retragă gheretele care le aparțin cu drept de proprietate;

- din declarațiile părții vătămate S. Zubatfi rezultă că dânsa i-a transmis prima sumă de bani lui S. Damir, iar a doua sumă lui Andrianova, fapt confirmat prin recipisa din 01.03.2014;

- instanța de apel pripit și eronat a dispus încasarea prejudiciului material de la S. Cosovan în beneficiul părților vătămate, or, instanța de fond just a conchis la acest capitol „deși procurorul și părțile vătămate au solicitat admiterea acțiunii civile (...) se constată că de fapt, careva acțiune civilă în conformitate cu prevederile art. 219 Cod de procedură penală, nu a fost înaintată în cadrul dosarului penal”;

- la soluționarea cauzei în apel sunt aplicabile dispozițiile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, coroborat cu art. 89 alin. (2) lit. f) și 95 alin. (2) Cod penal - aceste norme obligau instanța de apel să dispună eliberarea de la executarea pedepsei a inculpatului care este grav bolnav, ceea ce ar fi limitat întinderea violării drepturilor garantate de art. 2 și 3 CEDO;

- prin raportul de expertiză nr. 201804X0276 din 20.11.2018, s-a constatat că maladia de care suferă cet. S. Cosovan este inclusă în lista bolilor somatice, care constituie temeiul prezentării condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 09 iulie 2019, a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului Cosovan Serghei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui Cosovan Serghei și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, din rechizitoriu rezultă că „S. Cosovan în perioada mai 2011 - septembrie 2012, sub pretextul

organizării și desfășurării activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, de către comercianți, persoane fizice, care intenționau să-și desfășoare activitatea de întreprinzător în piață a condiționat cumpărarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței indicate, afirmând eronat că acestea îi aparțin. Astfel (...) având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare în sumă de 2 500 euro primite de la E. Bularga, și 8 500 euro primite de la S. Zubatfi nu a transmis în proprietatea acestora gheretele din piața „Curcubeu.”

În cadrul cercetării judecătorești, precum și în cererea de apel apărarea a invocat, că „în speță s-au admis erori grave de fapt în sensul art. 6 pct. 11¹ Cod de procedură penală, or, instanța constatând că S. Cosovan nu a transmis gheretele în proprietate părților vătămate E. Bularga și S. Zubatfi, nu a ținut cont de depozițiile acestora din care rezultă că dânsule au primit în proprietate gheretele. E. Bularga a activat o perioadă prin intermediul acestor gherete, iar a S. Zubatfi activează până în prezent”.

Asupra acestor circumstanțe instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a elucidat faptul, dacă S. Zubatfi și E. Bularga, au primit de facto în proprietate gheretele menționate, precum și nu s-a clarificat - care a fost obiectul tranzacției încheiate între părți și ce bunuri s-au înstrăinat: bunuri mobile sau bunuri imobile.

În continuare, instanța de recurs a reținut că, apărarea a invocat că în speță instanța de fond a constatat că obiectul material al infracțiunii îl constituie mijloacele bănești percepute de inculpat de la părțile vătămate E. Bularga și S. Zubatfi în mărime de 144 560 lei, cu titlu de remunerație pentru procurarea gheretelor pe teritoriul pieței „Curcubeu”.

În acest context instanța de recurs a conchis că, atât instanța de fond, cât și cea de apel, ținând cont de declarațiile părților vătămate, nu au elucidat nici următoarele circumstanțe importante și anume - cui i-a transmis S. Zubatfi mijloacele financiare pentru cele 4 gherete procurate: lui S. Cosovan, lui S. Damir sau lui S. Andrianova.

Tot aici, instanța de recurs a ținut să menționeze că în apelul declarat de către avocatul V. Nicoară în numele inculpatului se invocă motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate prin faptul că instanța pripit a decis asupra soluției adoptate, ignorând probele cercetate în ședința de judecată, acestea nefiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Analizând decizia contestată, ținând cont de motivele invocate de partea apărării, instanța de recurs a constatat că, instanța ierarhic inferioară doar a transcris declarațiile martorilor audiați în instanța de fond S. Spiridonov și A. Orlovschi precum și probele cercetate (f.d.54-58 vol. VI) fără a analiza conținutul acestora și fără a dezvălui concluziile sale asupra fiecărei probe separat. Modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de participanții la proces, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării acestora, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunând temeiul respectiv în decizia adoptată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, a fost respins apelul avocatului Nicoară Vasile în numele inculpatului Cosovan Serghei declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2018, ca nefondat.

A fost admise apelul procurorului, casează sentința atacată în partea soluționării pretențiilor civile, pronunțând o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care:

Se încasează de la Cosovan Serghei în beneficiul Elenei Bularga suma de 2 500 euro echivalentul în lei calculată conform cursului oficial stabilit de BNM la data achitării și în beneficiul Svetlanei Zubatfi suma de 5 500 Euro echivalentul în lei calculată conform cursului oficial stabilit de BNM la data achitării.

În rest sentința atacată a fost menținută.

7.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului Cosovan Serghei care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel este de menționat că, în ședințele de judecată inculpatul Cosovan Serghei a refuzat de a se prezenta, prin încheierea protocolară a instanței de judecată din data de 20 iunie 2018 a fost constatată posibilitatea examinării cauzei penale în lipsa inculpatului care a refuzat de a se prezenta la toate ședințele de judecată, cu excepția ședinței din 05 iulie 2018 stabilite la cererea apărătorului pentru audierea ultimului cuvânt al inculpatului. Drept motiv de refuz al inculpatului de a fi escortat în ședințele de judecată era invocată înrăutățirea stării sănătății, în pofida faptului că prin certificatele medicale anexate la materialele cauzei s-a atestat contrariul.

Astfel Cosovan Serghei la etapa urmăririi penale a refuzat să dea declarații, iar în instanța de judecată pe toată durata cercetării judecătorești a refuzat de a se prezenta.

La etapa urmăririi penale inculpatul Cosovan Serghei vina în comiterea infracțiunii nu au recunoscut-o, iar în ședința de judecată a refuzat de a se prezenta pentru a fi audiat, fapt ce denotă menținerea poziției de negare a vinei, poziție susținută de apărătorul acestuia.

În cadrul judecării cauzei în instanța de fond la etapa ultimului cuvânt oferit inculpatului, acesta a declarat că vina sa nu este dovedită, iar careva probe care să-i demonstreze vinovăția nu există. Or, persoanele audiate în ședințele de judecată au confirmat că au cumpărat gheretele de la alte persoane. A comunicat instanței de a activat foarte puțin pe teritoriul pieței, circa 6 luni, având și un partener de afaceri. Declară că actualmente toată responsabilitatea a rămas pe seama sa, fiind regizat un spectacol în care se dorește condamnarea sa. A informat instanța că are la întreținere trei copii, soția, mama bolnavă, iar starea sa de sănătate este foarte precară, solicitând în final adoptarea unei sentințe de achitare.

Suplimentar în cadrul ședinței instanței de apel inculpatul Cosovan Serghei a declarat că, învinuirea îi este clară, vina nu recunoaște, declarațiile date anterior le susține. A comunicat că nu a luat bani de la părțile vătămate. Nu a pus piedici la folosirea gheretelor.

Cu toate că inculpatul Cosovan Serghei nu a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că, vina lui în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, se probează, cu certitudine, prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, cum ar fi: declarațiile părților vătămate Zubatfi Svetlana (f.d. 210-214 vol.

III); Bularga Elena (f.d. 215-218 vol. III); declarațiile martorilor Spiridonov Serghei (f.d. 219-221 vol. III), Orlovski Alexandr (f.d. 222-224 vol. III), precum și:

- conținutul procesului-verbal de examinare din 23.05.2018 a răspunsului administratorului SRL „XXX”, Serghei Cosovan pe numele lui Bularga Vasile, Tcacenco Serghi, Bularzi Ion, Sănduță Vitalie la cererea prealabilă din 08.08.2012 privind rezilierea contractelor de locațiune. În prezentul răspuns, se menționează că „Conducerea SRL „XXX” examinat solicitarea locatarilor Bularga Vasile, Tcacenco Serghi, Bularga Ion, Sanduța Vitalie privind rezilierea anticipată a contractelor de locațiunea locurilor la piața „Curcubeu” restituirea costului gheretelor și, vă aduce la cunoștință despre refuzului locatarului din următoarele circumstanțe - SRL „XXX”, prin contractele de locațiune încheiate dintre noi, nu a asumat vre-o obligațiune privind cumpărarea gheretelor, care sunt amplasate pe teritoriul pieții și vă aparțin în drept de proprietate” (f.d. 40 vol. III);

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului a documentelor din 23.05.2018 prin care s-a cercetat răspunsul administratorului SRL „XXX”, Serghei Cosovan pe numele lui Bularga Vasile, Tcacenco Serghi, Bularzi Ion, Sănduță Vitalie la cererea prealabilă din 08.08.2012 privind rezilierea contractelor de locațiune (f.d. 164-165 vol. I);

- înscrisul prin care se atestă inscripția „rândul 1, locul 8, 500 euro, 12.12.2013” (f.d. 105 vol. I);

- conținutul contractului de arendă din 17.06.2014 încheiat între ÎI „XXX” și Zubatfi Svetlana, obiect al contractului constituie obligația arendatorului de a acorda arendașului loc pentru vânzare în schimbul arendeii, pentru folosire temporară (f.d. 110-113 vol. I);

- Ordinul de plată nr. XXX din 03.09.2014 pentru suma de 350 lei achitate de Zubatfi Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 115 vol. I);

- Ordinul de plată nr. XXX din 03.09.2014 pentru suma de 360 lei achitate de Zubatfi Svetlana cu titlu de taxă de întreprinzător (f.d. 116 vol. I);

- Ordinul de plată nr. XXX din 30.03.2015 pentru suma de 350 lei achitate de Zubatfi Svetlana achitate de Zubatfi Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 117 vol. I);

- Ordinul de plată nr. XXX din 18.05.2015 pentru suma de 1500 lei achitate de Zubatfi Svetlana achitate de Zubatfi Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 118 vol. I);

- conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria X Nr. XXX din 10 iunie 2014 întocmit în privința Zubatfi Svetlana (f.d. 119 vol. I);

- conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria X Nr. XX din 01 septembrie 2014 întocmit în privința Zubatfi Svetlana (f.d. 120 vol. I);

- conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria XX Nr. XX din 28 martie 2015 întocmit în privința Zubatfi Svetlana (f.d. 121 vol. I);

- conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria XX Nr. XX din 04 mai 2015 întocmit în privința Zubatfi Svetlana (f.d. 122 vol. I);

- conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție seria XX Nr. XXX din 24 noiembrie 2015 întocmit în privința Manhic Ludmila (f.d. 123 vol. I);

- Recipisă din numele lui Andrianova Anatolii care confirmă că a primit de la Zubatfi Svtelana suma de 2 500 Euro pentru buticul nr. 13, rândul 3 și buticul nr. 11 rândul 3, întocmită în limba rusă și datată cu 01.03.2014 (f.d. 125 vol. I);

- Recipisă din numele lui Andrianova S.A. (XXX din 10.01.2003), pe numele firmei „XXX”, pe faptul vânzării buticurilor cu nr. 11 și 13 din rândul nr. 3 lui

Zubatîi Svetlana, întocmită în limba rusă și datată cu 01.03.2014, copie pe una filă (f.d. 126 vol. I);

- bon de plată cu seria și nr. 273131 din 01.07.2014, eliberat din numele ÎI „XXX”, privind plata arendei în mărime de 1 000, valuta nu este indicată, copie pe una filă (f.d. 127 vol. I);

- bon de plată cu seria și nr. 273205 din 31.03.2015, eliberat din numele ÎI „XXX”, privind plata arendei în mărime de 7 000 lei, copie pe una filă (f.d. 128 vol. I);

- contract nr. 3 din 28.09.2011, încheiat între Bularga Ion și SRL „XXX” privind arenda buricului cu nr. 6, amplasat în rândul nr. 4, copie pe 4 file și Acordul adițional la contract, din 28.09.2011, copie pe 4 file (f.d. 26-31 vol. 1);

- contract nr. 4 din 28.09.2011, încheiat între Bularga Vasile și SRL „XXX” c/f privind arenda buricului cu nr. 7, amplasat în rândul nr. 5, copie pe 4 file (f.d. 32-35 vol. I);

- scrisoare a Comisariatului sect. Centru a MAI nr. X/X din 31.10.2012-1 file (f.d. 36 vol. I);

- procura nr. XXX din 05.09.2012 - 1 filă (f.d. 37 vol. I);

- procura nr. XXX din 05.09.2012 prin care Bularga Elena împuternicește cet. Serbuș Vitalie să-i reprezinte interesele - 1 filă (f.d. 38 vol. I);

- pretenția SRL „XXX” către Bularga Ion pe 1 filă (f.d. 39 vol. 1);

- referință la cererea reconvențională, din numele SRL „XXX” către Bulargi Ion, din 25.04.2013, copie pe 2 file (f.d. 41-42 vol. I);

- Titlu executoriu nr. 2-578/2013 din 19.09.2013 pe 1 filă (f.d. 43 vol. I);

- cerere privind executarea benevolă nr. 12/2014 din 26.09.2014 - pe 1 filă (f.d. 44 vol. I);

Certificat eliberat de avocatul Cerga Ion privind achitarea datoriei - pe 1 filă (f.d. 45 vol. I);

- recipisă nr. 12/2014 din 20.11.2014 eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei - pe 1 filă (f.d. 46 vol. I).

Analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, instanța de apel a constatat cu certitudine că inculpatul Cosovan Serghei a comis infracțiunea imputată lui, și că acțiunile inculpatului se încadrează în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, după semnele calificative: „escrocherie”, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu folosirea situației de serviciu, săvârșite în proporții mari.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea avocatului Nicoară Vasile în numele inculpatului Cosovan Serghei din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, or, la materialele cauzei penale au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente prin care se atestă vinovăția lui Cosovan Serghei în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a menționat că versiunea inculpatului Cosovan Serghei privind nevinovăția sa în comiterea faptei penale incriminate se combate prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice, cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile părților vătămate Bularga Elena și Zubatîi Svetlana, declarațiile martorilor Spiridon Serghei și Orlovschi Alexandr și probele scrise cercetate în ședința de judecată.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond a ajuns la concluzia corectă că fapta inculpatului Cosovan Serghei întrunește elementele infracțiunii de escrocherie și a adoptat o soluție de condamnare a inculpatului.

De asemenea, la materialele cauzei își găsesc reflectare motivele invocate de acuzatorul de stat, potrivit cărora instanța de fond în mod incorect și în derogare de la prevederile art. 101 Cod de procedură penală a apreciat probele administrate de către acuzarea de stat, fapt în temeiul căruia în mod greșit a dispus achitarea inculpatului Cosovan Serghei de comiterea infracțiunii imputate.

Din circumstanțele constatate pe parcursul examinării cauzei s-a reținut cu certitudine că Cosovan Serghei este administrator al ÎI „XXX” cu cod fiscal nr. XXX și SRL „XXX” cu cod fiscal nr. XXX circumstanță neînfirmată de apărare.

Subsecvent, instanța a reținut că la 01 mai 2011, între SRL „XXX” în calitate de locator și ÎI „XXX” în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune prin care locatorul a transmis o parte din terenul intravilan - cu suprafața de 0.19 ha din suprafața totală a terenului de 0.211 ha, ce-i aparține cu drept de proprietate privată (contractul de vânzare-cumpărare nr. X din 24 iulie 2008 încăperea oficiului și closetului, amplasate în mun. Chișinău, pe strada XXX).

Din circumstanțele date rezultă cert că Cosovan Serghei în virtutea funcției deținute în cadrul ÎI „XXX” cu cod fiscal nr. XXX și SRL „XXX” cu cod fiscal nr. XXX gestiona, în calitatea sa de administrator al întreprinderilor indicate activitatea pieței „Curcubeu”, amplasată pe str. XXX, mun. Chișinău, piață amplasată pe terenul ce aparține cu drept de proprietate SRL „XX”, teren transmis în locațiune ÎI „XXX” în baza contractului de locațiune din 01 mai 2011, a cărui valabilitate ulterior a încetat.

În continuare, Cosovan Serghei acționând în calitate de administrator al SRL „XXX” și director al pieței „XXX”, amplasată pe str. XXX din mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, sub pretextul comercializării lui Bularga Elena și Zubatîi Svetlana a unor gherete amplasate pe teritoriul pieței menționate întru organizarea și desfășurarea activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, a încheiat cu acestea a contracte de vânzare-cumpărare, și anume de la Bularga Elena a primit suma de 2 500 Euro, care conform cursului mediu stabilit de BNM pentru perioada de referință, constituiau 40 350 lei, iar de la Zubatîi Svetlana, a primit 3 000 euro.

Ulterior, în luna martie anul 2014, cet. Zubatîi Svetlana, a procurat de la cet. Andrianova Svetlana, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu” din str. XXX, mun. Chișinău fapt ce se confirmă prin recipisele anexate la materialele cauzei (f.d. 125-126 Vol. I), pentru care a achitat suma de 2500 euro, care conform cursului mediu stabilit de BNM pentru perioada lunii martie a. 2014, suma de 2 500 euro constituie 50 900 lei, bunuri pe care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la Cosovan Serghei în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

În continuare, Cosovan Serghei acționând în calitate de administrator al SRL „XXX” și director al pieței „XXX”, amplasată pe str. XXX din mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, a solicitat de la Bularga Elena și Zubatîi Svetlana restituirea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate anterior sub pretextul omiterii unor greșeli în acesta înlocuindu-le cu contracte de arendă, și anume: contract de arendă din 17.06.2014 încheiat între ÎI „XXX” și Zubatîi Svetlana, obiect al contractului constituie obligația arendatorului de a acorda arendașului loc pentru vânzare în schimbul arendeii, pentru folosire temporară (f.d. 110-113 vol. I); Contract nr. 3 din 28.09.2011, încheiat între Bularga Ion (soțul Bulagra Elena) și SRL „XXX”

privind arenda buticului cu nr. 6, amplasat în rândul nr. 4, copie pe 4 file și Acordul adițional la contract, din 28.09.2011, copie pe 4 file (f.d. 26-31 vol. I).

Faptul înlocuirii contractelor de vânzare-cumpărare cu cele de arendă se confirmă prin declarațiile părților vătămate Zubatîi Svetlana și Bularga Elena precum și prin declarațiile martorilor apărării, și anume, martorul Orlovschi Alexandr la întrebarea acuzatorului de stat a confirmat că i-a fost schimbat contractul dar nu ține minte din ce motiv, iar martorul Spiridonov Serghei la întrebarea acuzatorului a confirmat că nu deține contractul de vânzare-cumpărare asupra gheretei, dar în acela era indicat suprafața chioșcului și din ce era confecționat, ca urmare a schimbării contractului, în contractul de arendă la el nu mai era indicată suma pe care a achitat-o.

În circumstanțele descrise este probat faptul acționării prin înșelăciune verbală și înșelăciunea sub forma unor acțiuni concludente operată față de părțile vătămate Zubatîi Svetlana și Bulagra Elena, în condițiile în care inculpatul Cosovan Serghei cunoscând că nu deține drept de proprietate asupra terenului pe care este amplasată piața „Curcubeul” din str. XXX, mun. Chișinău, a asigurat părțile vătămate că este proprietarul acestuia, iar prin încheierea contractelor de vânzare-cumpărare acestea vor devenit proprietari ai bunurilor procurate. Ulterior, în vederea conferirii unui aspect al acțiunilor sale, sub pretextul corectării unei omisiuni depistate în acestea a retras contractele de vânzare-cumpărare de la părțile vătămate, oferindu-le în schimb contracte de arendă, care prin obiect sunt totalmente diferite de cele propuse inițial părților vătămate.

Totodată s-a constatat ca fiind probat elementul abuzului de încredere în acțiunile lui Cosovan Serghei față de părțile vătămate Zubatîi Svetlana și Bulagra Elena, în condițiile în care este cert stabilit că Cosovan Serghei este administrator al ÎI „XXX” cu cod fiscal nr. XXX și SRL „XXX” cu cod fiscal nr. XXX circumstanță neinfirmită de apărare, atât părțile vătămate Zubatîi Svetlana și Bulagra Elena, cât și martorii apărării confirmând statutul acestuia în raport cu persoanele ce contractau în vederea procurării gheretelor pe teritoriul pieții „XXX”, iar în circumstanțele statutului prezentat față de terți au convins părțile vătămate Zubatîi Svetlana și Bulagra Elena în seriozitatea propunerii și legalitatea tranzacției încheiate cu acestea, inspirând încredere condiționată de întocmirea contractelor de vânzare-cumpărare în care erau prezentați ca proprietari ai bunului dorit.

Subsecvent, s-a evidențiat faptului că inculpatul Cosovan Serghei în virtutea funcției ocupate în cadrul ÎI „XXX” cu cod fiscal nr. XXX și SRL „XXX” cu cod fiscal nr. XXX, prezumându-se că cunoaște toate chestiunile ce vizează gestionarea societăților administrate întru atingerea scopului desfășurării activității acestora, „*in concreto*”, cunoscând subtilitățile activității pieții pe care o administra, nu le-a explicat părților vătămate Zubatîi Svetlana și Bulagra Elena consecințele încheierii tranzacției desfășurate cu acestea, asigurându-le în succesul ce le așteaptă, însă după primirea sumelor bănești, nu a mai întreprins măsuri în vederea realizării tranzacției încheiate cu părțile vătămate și anume transmiterea în proprietate a gheretelor întru desfășurarea activității de administrator, ce a condiționat imposibilitatea acestora de a perfectă actele în vederea desfășurării unei activități legale, ce a condiționat sancționarea multiplă a acestora de către organele de resort, fapt ce se confirmă prin ordin plată nr. XXX din 03.09.2014 pentru suma de 350 lei achitate de Zubatîi Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 115 vol. I), ordin plată nr. XXX din 30.03.2015 pentru suma de 350 lei achitate de Zubatîi Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 117 vol. I), ordin plată nr. XXX din 18.05.2015 pentru suma de 1500 lei achitate de Zubatîi

Svetlana cu titlu de amendă (f.d. 118 vol. I), proces-verbal cu privire la contravenție seria MF Nr. XX din 10 iunie 2014 întocmit în privința Zubatîi Svetlana (f.d. 119 vol. I), proces-verbal cu privire la contravenție seria MF Nr. XXX din 01 septembrie 2014 întocmit în privința lui Zubatîi Svetlana (f.d. 120 vol. I), proces-verbal cu privire la contravenție seria MF Nr. XXX din 28 martie 2015 întocmit în privința lui Zubatîi Svetlana (f.d. 121 vol. I), proces-verbal cu privire la contravenție seria MF Nr. XXX din 04 mai 2015 întocmit în privința Zubatîi Svetlana (f.d. 122 vol. I), proces-verbal cu privire la contravenție seria MF Nr. XXX din 24 noiembrie 2015 întocmit în privința lui Manie Ludmila (f.d. 123 vol. I).

Mai mult decât atât, prin înlocuirea ulterioară a contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor întocmite cu părțile vătămate, cunoscând circumstanțele încheierii acestora, invocând obligațiunea respectării condițiilor contractuale i-a determinat de a achita arendă, iar ca urmare a nedorinței acestora de a se conforma, i-a acționat în judecată obținând hotărâre judecătorească de încasare a datoriei contractuale rezultate în baza noilor contracte încheiate și substituite cu cele de vânzare-cumpărare în prealabil, precum și document executoriu care ulterior a fost executat prin intermediul executorului judecătoresc, fapt ce se atestă prin materialele cercetate mai sus, și anume; ordin plată nr. XXX din 03.09.2014 pentru suma de 360 lei achitate de Zubatîi Svetlana cu titlu de taxă de întreprinzător (f.d. 116 vol. I), bon de plată cu seria și nr. XXX din 01.07.2014, eliberat din numele ÎI „XXX”, privind plata arendeii în mărime de 1000, valuta nu este indicată, copie pe una filă (f.d. 127 vol. I), bon de plată cu seria și nr. XXX din 31.03.2015, eliberat din numele ÎI „XXX”, privind plata arenzii în mărime de 7000 lei, copie pe una filă (f.d. 128 vol. I), pretenția a SRL „XXX” către Bularga Ion pe 1 filă (f.d. 39 vol. I), titlu executoriu nr. XXX din 19.09.2013 pe 1 filă (f.d. 43 vol. I), cerere privind executarea benevolă nr. 12/2014 din 26.09.2014 - pe 1 filă (f.d. 44 vol. I), certificat eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei - pe 1 filă (f.d. 45 vol. I), recipisă nr. 12/2014 din 20.11.2013 eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitam datoriei - pe 1 filă (f.d. 46 vol. 1).

Instanța de apel a concluzionat că, prin acțiunile sale intenționate, Cosovan Serghei a însușit de la Bularga Elena și Zubatîi Svetlana, prin escrocherie, mijloace financiare în proporții mari, în sumă totală de 144 560 lei.

Astfel, din analiza tuturor probelor cercetate se conchide că activitatea infracțională a inculpatului a fost realizată prin multiple acțiuni prejudiciabile cu aceeași intenție infracțională, fiind în prezența unei infracțiuni unice prelungite care în prezenta cauză se consideră consumată o dată cu realizarea ultimei acțiuni prejudiciabile constatate în perioada lunii martie an 2014 când Zubatîi Svetlana a procurat de la cet. Andrianova Svtelana, alte două gherete amplasate pe teritoriul pieței „Curcubeu” din str. XXX, mun. Chișinău, pentru care a achitat suma de 2500 euro, care conform cursului mediu stabilit de BNM pentru perioada lunii martie a. 2014, suma de 2 500 euro constituie 50 900 lei, bunuri pe care ultima la rândul său le procurase anterior sub același pretext, tot de la Cosovan Serghei în baza unui contract de vânzare-cumpărare similar.

Totodată din analiza coroborată a prevederilor art. 126 alin. (1) coroborat cu dispozițiile alin. (1¹) Cod penal în redacția Legii nr.207 din 29 iulie 2016, în raport cu prevederile hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.1000 din 13 decembrie 2013 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, potrivit cărora cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat

pentru anul 2014, este în mărime de 4225 lei, se deduce că prejudiciul în sumă totală de 144 560 lei MDL, reprezintă o daună în proporții mari.

Astfel, în cazul când una din părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este necesară intervenția legii penale. Astfel, în esență, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil se face luându-se în considerație două aspecte de maximă importanță; atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele. Aceste două aspecte sunt puse la baza circumstanțelor care trebuie cercetare în vederea constatării lipsei sau prezenței scopului de cupiditate.

Raportând la caz se evidențiază că pe parcursul examinării cauzei este cert stabilit că inculpatul Cosovan Serghei a acționat cu intenție directă, urmărind scopul de cupiditate, și anume acela de a dobândi ilicit mijloacele financiare în sumă totală de 144 560 lei de la Bularga Elena și Zubatîi Svetlana, în condițiile în care încă la etapa negocierii încheierii contractelor, întru a crea un mediu precoce încheierii contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor, a asigurat părțile vătămate că vor obține dreptul de proprietate al acestora, ulterior întru a conferi un aspect legal acțiunilor sale, în virtutea funcției deținute, a determinat părțile vătămate de a-i da contracte sub pretextul omiterii unei erori, înlocuindu-le cu contracte de arendă, ce presupune o situație totalmente diferită de cea inițială.

Faptul că părțile vătămate Bularga Elena și Zubatîi Svetlana nu au anulat contractele respective nu constituie temei de a constata în speță relații civile în condițiile în care este un drept al cetățeanului de a se adresa în instanța de judecată de a-și proteja un drept pretins încălcat, și nicidecum o obligație a acestuia.

Mai mult ca atât, inculpatul Cosovan Serghei așa și nu a fost în stare să explice de ce părțile vătămate Bularga Elena și Zubatîi Svetlana au fost impuse să achite arenda lunară inculpatului pentru bunuri deținute cu statut de proprietate privată.

Instanța de apel a conchis că, în speță în cadrul judecării apelurilor s-a constatat cu certitudine vinovăția lui Cosovan Serghei de comiterea celor incriminate, or fiind audiat în fața instanței de apel chir inculpatul a declarat că gheretele au fost transmise părților vătămate cu drept de proprietate, ulterior menționând că acestea achitau arenda pentru gherete, declarațiile inculpatului ne fiind consecvente, tot odată prin declarațiile părților vătămate fiind constat cu certitudine că acestea au încheiat contracte de vânzare-cumpărare a gheretelor fiind asigurate că vor obține dreptul de proprietate al acestora, ulterior fiind înșelate, determinând părțile vătămate de a-i da contracte sub pretextul omiterii unei erori, înlocuindu-le cu contracte de arendă, ce presupune o situație totalmente diferită de cea inițială.

Cu referire la alegațiile apărării privitoare la starea de sănătate a inculpatului, se reține că urmare a interpelării instanței, IMSP Spitalul Clinic Municipal „XXX” prin răspunsul nr. 01-13/547 din 13.06.2018 a informat că inculpatului Cosovan Serghei i-a fost stabilit următorul diagnostic; Ciroză hepatică virală C decompensată Child C (90 p). Hipertensiune portală Splenomegalie. Hipersplenism sever. Varice esofaciale post hemoragice (după LEVE anamnestic). Ascită gradul 1-2. Insuficiență hepatocerebrală cronică. Hernie ombilicală și a liniei albe. Cardiopatie dismetabolică. ICC II NIHA. Encefalopatie mixtă (hepatică + dismetabolică). Sindrom asteno neorotic pronunțat. Insuficiență vertebrobazilară.

Astfel, prin răspunsul nr. 14/394 din 29.06.2018, Penitenciarul nr.16-Pruncul a comunicat instanței de judecată că inculpatul Cosovan Serghei, a. n. 1971, se află la tratament în condiții de staționar în secția boli interne a Penitenciarului nr. 16 - Pruncul și beneficiază de asistență medicală conform prevederilor „Regulamentului cu privire la modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor deținute în penitenciare”, aprobat prin ordin Ministerului Justiției nr. 478 din 15.12.2006. Persoanele deținute în penitenciare beneficiază în mod gratuit de tratament medical și de medicamente în volumul similar celui prevăzut de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. Pe parcursul internării pacientul urmează tratament corespunzător patologiei de bază și a celor concomitente: tab. Silimarin 140 mg, tab. Verospiron 50 mg, sol. Furosemid, sol. Asparcam, sol. Albumin, tab. Anaprilin. Tratamentul urmat de pacient este simptomatic și îndreptat pentru ameliorarea indicilor funcționali de bază și prevenirea complicațiilor. Totodată, instanței de judecată i s-a comunicat că la data de 27.06.2018 deținutul Cosovan Serghei, a fost examinat în cadrul Consiliului Medical Consultativ al Penitenciarului nr. 16 - Pruncul ANP, care a constatat că dinamica tratamentului este una pozitivă și la moment starea de sănătate a deținutului permite participarea în cadrul ședințelor de judecată.

Având în vedere informația prezentată de către EMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” și Penitenciarul nr. 16-Pruncul, care are statut de spital, prin care se constată o dinamică pozitivă a stării de sănătate a inculpatului Cosovan Serghei, se reține că autoritățile statului au întreprins măsurile necesare în vederea acordării asistenței medicale corespunzătoare diagnosticului stabilit.

În consecvența s-a conchis că instanța de fond întemeiat a decis de a examina cauza în lipsa inculpatului Cosovan Serghei în temeiul rigorem articolului 321 alin. (2) pct. 2 Cod de procedură penală a fost luată întru respectarea garanțiilor unui proces echitabil impuse de art. 6 CEDO.

Astfel, s-a admis că prin examinarea cauzei în lipsa inculpatului Cosovan Serghei ar fi admisă o ingerință asupra dreptului acestuia la un proces echitabil, însă aceasta a fost justificată și necesară.

Totodată, în cadrul ședinței în instanța de apel inculpatul Cosovan Serghei a fost prezent fiind audiat în prezența apărătorului său, astfel a făcut explicații suplimentare. De asemenea audierea suplimentară a părților vătămate a avut loc în prezența inculpatului fiindu-i acordată posibilitatea atât lui cit și apărătorului său de a acorda întrebări părților vătămate.

În procesele penale, prezența celui trimis în judecată la dezbaterile cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, în general. După cum a decis Curtea în mod constant în jurisprudența sa, posibilitatea pe care trebuie să o aibă „acuzatul” de a lua parte la ședința de judecată decurge din obiectul și scopul ansamblului dispozițiilor art. 6 din Convenție, deoarece lit. c), d) și e) ale parag. 3 ale aceluiași text recunosc „oricărui acuzat” dreptul „de a se apăra el însuși”, „de a interoga sau de a face să fie interogați martorii”, „de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată în ședința de judecată”.

Instanța de apel a constatat că, inculpatului Cosovan Serghei i-a fost respectat dreptul la un proces echitabil impuse de art. 6 CEDO, accesul liber la justiție, fiind întreprinse toate măsurile pozitive în vederea asigurării în privința inculpatului a garanțiilor unui proces echitabil.

În continuare, instanța a menționat că, pentru infracțiunea comisă de inculpatul Cosovan Serghei prevăzută la art. 190 alin. (4) Cod penal, legea prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Subsecvent, în corespundere cu prevederile art. 77 lit. n) Cod penal, s-a reținut cu titlu de circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii cu folosirea încrederii acordate.

S-a mai reținut că prin acțiunile inculpatului Cosovan Serghei au fost lezate relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile în subsidiar fiind lezate inclusiv relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere, or, inculpatul folosindu-se de funcția deținută a lezat interesele persoanelor fizice.

În consecvența logicii expuse, conducându-se de principiile generale de stabilire a pedepsei consfințite de art. 7 Cod penal, reieșind din caracterul infracțiunii, care potrivit prevederilor art. 16 alin. (4) Cod penal este gravă, precum și reieșind din limitele pedepsei, sub formă de închisoare stabilite în art. 190 alin. (4) Cod penal, instanța de fond corect a conchis că în privința inculpatului Cosovan Serghei este echitabilă aplicarea unei pedepse principale sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, precum și pedeapsă complementară sub formă de privarea de dreptul de a ocupa orice funcție de conducere în sfera comerțului pe un termen de 5 ani.

Instanța de apel a reținut că la stabilirea pedepsei inculpatului Cosovan Serghei în limitele minime ale sancțiunii art. 190 alin. (4) Cod penal, s-a ținut cont și de starea de sănătate a inculpatului Cosovan Serghei, care suferă de Ciroză hepatică virală C decompensată Child C (90 p); Hipertensie portală Splenomegalie; Hipersplenism sever. Varice esofacient post hemoragice (după LEVE anamnestic); Ascită gradul 1-2; Insuficiență hepato-cerebrală cronică; Hernie ombilicală și a liniei albe; Cardiopatie dismetabolică. ICC II NIHA; Encefalopatie mixtă (hepatică + dismetabolică); Sindrom asteno neorotic pronunțat; Insuficiență vertebrobazilară; astfel solicitările părții acuzării privind necesitatea stabilirii unei pedepse mai aspre fiind neîntemeiate.

Verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate în partea soluționării chestiunii privind acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate, instanța de apel a constatat că prima instanță neîntemeiat a respins încasarea de la inculpatul Cosovan Serghei în beneficiul părților vătămate prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Prin urmare, ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, dar și de prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, având în vedere că lui Bularga Elena și Zubatfi Svetlana, prin acțiunile prejudiciabile și anume prin comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, de către inculpatul Cosovan Serghei a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 2500 Euro lui Bularga Elena și 5500 Euro lui Zubatfi Svetlana, instanța de apel a considerat necesar de a încasa această sumă din contul inculpatului în beneficiul părților vătămate.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, conform art. 158 Cod de procedură penală, corpuri delictive sânt recunoscute obiectele în cazul în care există temeiuri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale.

Obiectul se recunoaște drept corp delict prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată și se anexează la dosar. Obiectul poate fi recunoscut drept corp delict în următoarele condiții: dacă, prin descrierea lui detaliată, prin sigilare, precum și prin alte acțiuni întreprinse imediat după depistare, a fost exclusă posibilitatea substituirii sau modificării esențiale a particularităților și semnelor sau a urmelor aflate pe obiect; dacă a fost dobândit prin unul din următoarele procedee probatorii: cercetare la fața locului, percheziție, ridicare de obiecte, precum și prezentat de către participanții la proces, cu ascultarea prealabilă a acestora.

Astfel instanța de fond corect a dispus păstrarea în dosar pe tot parcursul păstrării acestuia a corpurilor delictive: răspunsul administratorului SRL „XXX”, Serghei Cosovan pe numele lui Bularga Vasile, Tcacenco Serghi, Bularga Ion, Sănduță Vitalie la cererea prealabilă din 08.08.2012 privind rezilierea contractelor de locațiune, precum și documentele în copii, ridicate la 18.12.2017 de la Zubatfi Svetlana și anume: o filă de format A-4, pe care sunt făcute în limba rusă, inscripții manuscrise, cifrice și literare cu conținutul: „1 ряд „500 евро” și „12.12.13”, copie pe una filă; contract nr. 79 din 21.10.2013, încheiat între Zubatfi Svetlana și SRL „XXX”, c/f XXX, privind arenda buticurilor cu nr. 8, amplasate în rândul nr. 1 și nr. 2, copie pe 4 file; contract nr. 61 din 17.06.2014, încheiat între Zubatfi Svetlana și ÎI „XXX”, c/fi XXX, privind arenda buticurilor cu nr. 8, amplasate în rândul nr. 1 și nr. 2 și arenda buticurilor cu nr. 11 și 13, amplasate în rândul nr. 3, copie pe 4 file; o filă de format A-4, pe care sunt aplicate 4 mostre de ștampilă cu denumirea „Achitat”, pe care sunt făcute în limba de stat, inscripții manuscrise, cifrice și literare, fiind indicată data calendaristică și numerele gheretelor, copie pe una filă; ordin de încasare a numerarului eliberat de către BC „Banca de Economii” SA, nr. XXX din 03.09.2014, copie pe una filă; ordin de încasare a numerarului eliberat de către BC „Banca de Economii” SA, nr. XXX din 03.09.2014, copie pe una filă; ordin de încasare a numerarului eliberat de către BC „Banca de Economii” SA, nr. XXX din 30.03.2015, copie pe una filă; ordin de încasare a numerarului eliberat de către BC „Banca de Economii” SA, nr. XXX din 18.05.2015, copie pe una filă; proces-verbal cu privire la contravenție, cu seria și nr. MF XXX din 10.06.2014; copie pe una filă; proces-verbal cu privire la contravenție, cu seria și nr. MF XXX din 01.09.2014, copie pe una filă; proces-verbal cu privire la contravenție, cu seria și nr. MF XX din 28.03.2015, copie pe una filă; proces-verbal cu privire la contravenție, cu seria și nr. MF XXX din 04.05.2015, copie pe una filă; proces-verbal cu privire la contravenție, cu seria și nr. MF XXX din 24.11.2015, copie pe una filă; copia buletinului de identitate pe numele cet. Andrianova Svetlana XXX, a.n. 19.11.1975, una filă; recipisă din numele lui Andrianov Anatolii XXX, către Zubatfi Svetlana XXX, pe suma de 2500 euro, pentru buticurile nr. 11 și 13 din rândul nr. 3, întocmită în limba rusă și datată cu 01.03.2014, copie pe una filă; recipisă din numele lui Andrianova S.A. (Bl XXX din 10.01.2003), pe numele firmei „XXX”, pe faptul vânzării buticurilor cu nr. 11 și 13 din rândul nr. 3 lui Zubatfi Svtelana, întocmită în limba rusă și datată cu 01.03.2014, copie pe una filă; bon de plată cu seria și nr. XXX din 01.07.2014, eliberat din numele II „XXX”, privind plata arendeii în mărime de 1000, valuta nu este indicată, copie pe una filă; bon de plată cu seria și nr. 273205 din 31.03.2015, eliberat din numele ÎI „XXX”, privind plata arendeii în mărime de 7000 lei, copie pe una filă (vol. I f.d. 40, 99-128) documentele în copii, ridicate la 24.04.2018 de la Bularga Elena Fiodor și anume: contract nr. 3 din 28.09.2011, încheiat între Bularga Ion și SRL

„XXX” privind arenda bufleului cu nr. 6, amplasat în rândul nr. 4, copie pe 4 file și Acordul adițional la contract, din 28.09.2011, copie pe 4 file; contract nr. 4 din 28.09.2011, încheiat între Bularga Vasile și SRL „M.K. Dalesgrup” privind arenda bufleului cu nr. 7, amplasat în rândul nr. 5, copie pe 4 file; scrisoare a Comisariatului sect. Centru a MAI nr. XXX din 31.10.2012 - 1 file; procura nr. XXX din 05.09.2012 - 1 filă; procura nr. XXX din 05.09.2012 prin care Bularga Elena împuternicește cet. Serbuș; Vitalie să-i reprezinte interesele - 1 filă; pretenția a SRL „XXX” către Bularga Ion pe 1 filă; referință la cererea reconvențională, din numele SRL „XXX” către Bularga Ion, din 25.04.2013, copie pe 2 file; titlu executoriu nr. XXX din 19.09.2013 pe 1 filă; cerere privind executarea benevolă nr. XXX din 26.09.2014 - pe 1 filă; certificat eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei - pe 1 filă; recipisă nr. XXX din 20.11.2014 eliberat de avocatul Ion Cerga privind achitarea datoriei - pe 1 filă.

8. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Cerga Ion în numele inculpatului, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 8), 9) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Cosovan Serghei, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, iar în cazul în care erorile judecătorești nu vor putea fi reparate de instanța de recurs, cauza penală să fie remisă la rejudecare în instanța de apel cu dispunerea înlocuirii măsurii preventive ce nu presupune starea de arest. Recurentul invocă aceleași motive declarate în cererea de apel și de recurs. Totodată, se invocă că, motivarea referitor la învinuire a fost transcrisă din sentința prime instanțe; nu a fost dat răspunsul la toate argumentele invocate de apărare; nu este analizată starea de fapt.

9. Verificând argumentele invocate de recurent, în raport cu actele cauzei și ținând cont de opinia procurorului și a părților vătămate Zubatîi Svetlana și Bulgaru Elena expuse în referințe, prin care solicită respingerea acestuia, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul penal lărgit indică că din textul recursului reiese ca temei prevăzut de pct. 4), 6), 8), 9) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, și anume cazurile când judecata a avut loc fără participarea inculpatului; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că, temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată.

Colegiul penal lărgit subliniază că, apărătorul critică soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în prezenta speță și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, din rechizitoriu rezultă că „S. Cosovan în perioada mai 2011 - septembrie 2012, sub pretextul organizării și desfășurării activității de comercializare a mărfurilor nealimentare în piață, de către comercianți, persoane fizice, care intenționau să-și desfășoare activitatea de întreprinzător în piață a condiționat

cumpărarea gheretelor amplasate pe teritoriul pieței indicate, afirmând eronat că acestea îi aparțin. Astfel (...) având scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare în sumă de 2 500 euro primite de la E. Bularga, și 5 500 euro primite de la S. Zubatîi nu a transmis în proprietatea acestora gheretele din piața „XXX.”

În cadrul cercetării judecătorești, precum și în cererea de apel apărarea a invocat, că „în speță s-au admis erori grave de fapt în sensul art. 6 pct. 11¹ Cod de procedură penală, or, potrivit declarațiilor lui Zubatîi S. a menționat că, mijloacele financiare i-au fost transmise lui Damir Serghei (pentru două gherete) și lui Andrianova S. (pentru alte două gherete), în total pentru patru gherete, pe care, după cum a relatat pretinsa parte vătămată, le-a primit în proprietate. Bularga Elena a confirmat în fața instanței că a primit în proprietate ghereta litigioasă. Iar, instanța de apel, ignorând indicațiile instanței de recurs și a probelor din materiale cauzei (declarațiile părților vătămate, recipisa (v. I f.d. 125), contractul de arendă punctului de realizare v. I f.d.26-31, 110-113 în care s-a indicat că ghereta este proprietatea privată a părții vătămate), a constatat că S. Cosovan nu a transmis gheretele în proprietate părților vătămate E. Bularga și S. Zubatîi, nu a ținut cont de depozițiile acestora din care rezultă că dânsese au primit în proprietate gheretele. E. Bularga a activat o perioadă prin intermediul acestor gherete, iar a S. Zubatîi activează până în prezent”, astfel, instanța de recurs constată contradicții între declarațiile părților vătămate și concluziile instanței de apel.

Instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a elucidat faptul, dacă S. Zubatîi și E. Bularga, au primit *de facto* în proprietate gheretele menționate, precum și nu s-a clarificat - care a fost obiectul tranzacției încheiate între părți și ce bunuri s-au înstrăinat: bunuri mobile sau bunuri imobile.

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează că, instanțele de fond au constatat că obiectul material al infracțiunii îl constituie mijloacele bănești percepute de inculpat de la părțile vătămate E. Bularga și S. Zubatîi în mărime de 144 560 lei, cu titlu de remunerație pentru procurarea gheretelor pe teritoriul pieței „XXX, însă nu au elucidat circumstanțe importante și anume - cui i-a transmis S. Zubatîi mijloacele financiare pentru cele 4 gherete procurate: lui S. Cosovan, lui S. Damir sau lui S. Andrianova.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța ierarhic inferioară doar a transcris declarațiile martorilor audiați în instanța de fond S. Spiridonov și A. Orlovschi precum și probele cercetate, fără a analiza conținutul acestora și fără a dezvălui concluziile sale asupra fiecărei probe separat. Modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele prezentate de participanții la proces, din punct de vedere al pertinentei, concludentii, utilității, veridicității și coroborării acestora, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunând temeiul respectiv în decizia adoptată.

Colegiul penal lărgit constată că, potrivit deciziei recurate instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor privind erorile grave de fapt admise de prima instanță, or, atât declarațiile părților vătămate, a martorilor, a contractelor de locațiune cât și a altor probe, au fost examinate selectiv o parte din probe, respingând celelalte probe, fără o motivație legală și fără să le evalueze pe fiecare în parte și toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În concluzie, Colegiul penal lărgit reamintește că, rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*vezi cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06*).

Apărătorul, atât în cererea de apel, cât și în cererea de recurs indică un șir de argumente care pune la îndoială faptul că ultimului i s-a dat un răspuns clar și motivat, reținând motivarea superficială a instanțelor cu referire la aprecierea unilaterală a probelor administrate în respectiva cauză penală, fără a indica în partea descriptivă care probe au fost admise și care respinse. Or, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele complet și obiectiv.

Rezumând cele menționate, Colegiul constată, că instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2 Cod de procedură penală). Contrar acestor stricte prevederi legale, instanța de apel selectiv a apreciat o parte din probe, respingând celelalte probe, fără o motivație legală și fără să le evalueze pe fiecare în parte și toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

Astfel, Colegiul constată că și-a găsit confirmarea temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecători, în cadrul căreia urmează a fi apreciate probele fiecare în parte și toate în cumul, la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții legale și corecte.

Totodată, Colegiul penal lărgit indică că eroarea comisă de către instanța de apel nu poate fi corectată în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității hotărârii, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația cu strictețe să respecte prevederile art. 414 Cod de procedură penală, să înlăture erorile enumerate mai sus, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor prezentate, să studieze și corect să aprecieze juridic materialele cauzei în tot ansamblul lor, să țină seama de cele expuse în prezenta decizie legate de justa apreciere, sub toate aspectele, complet și obiectiv a tuturor împrejurărilor cauzei, să

se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel și recurs și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2019, în privința lui **Cosovan Serghei XXX** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Pronunțată integral la **19 mai 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Burduh Victor

Craiu Nicolae